

## STJÓRNUNAR- OG VERNDARÁÆTLUN VATNAJÖKULSPJÓÐGARÐS – BREYTINGATILLAGA

# VERKEFNISLÝSING

## Veiðar á austursvæði

Málsnúmer: 2202027

### Efnisyfirlit

Efnisyfirlit .....	1
1. Inngangur.....	2
1.1. Aðdragandi og tilgangur breytingatillögu/viðauka .....	2
1.2. Lykilatriði .....	<b>Error! Bookmark not defined.</b>
2. Efni og málsmeðferð.....	3
2.1. Svæði.....	3
2.2. Efnisflokkar.....	<b>Error! Bookmark not defined.</b>
2.3. Málsmeðferð .....	5
2.4. Tímalína .....	5
2.5. Stjórnskipulag.....	6
2.6. Hagsmunaaðilar .....	6
2.7. Samráðsferli .....	<b>Error! Bookmark not defined.</b>
2.8. Upplýsingar [kerfi til notkunar; miðlun gagna og vistun].....	7

# 1. Inngangur

## 1.1. Aðdragandi og tilgangur breytingatillögu

Samkvæmt kafla 9.5. í stjórnunar- og verndaráætlun Vatnajökulsþjóðgarðs gilda eftirfarandi sérákvæði um veiðar á austursvæði þjóðgarðsins:

- a. Fugla- og hreindýraveiðar eru óheimilar innan griðlands við Snæfell (sjá mynd 1 nr. ??) „...vegna mikilvægra varplanda og fellistaða, votlendis sem er alþjóðlegt verndarsvæði (RAMSAR), vegna viðkvæms mosagróðurs og vegna gildis svæðisins fyrir almenna útivist og náttúruskoðun“.
- b. Milli Háslóns og Jökulsár í Fljótsdal eru hreindýraveiðar almennt ekki heimilar fyrir 15. ágúst. Heimilt er þó að fella dýr allt að 1.000 metrum fyrir innan þjóðgarðsmörk á þessu svæði fyrir 15. ágúst en einungis þegar verið er að elta hjörð. Komi til slíks skal leiðsögumaður á hreindýraveiðum tilkynna það svo fljótt sem auðið er til landvarða í Snæfelli eða þjóðgarðsvarðar.
- c. Um gæsaveiðar á austursvæði segir: „Þjóðgarðsverði, að höfðu samráði við svæðisráð, er heimilt að gefa út tilkynningu um seinkun veiða, gefi mat viðurkenndra aðila á varpframvindu heiðargæsar á svæðinu að vori ástæðu til frestunar. Slík tilkynning skal gefin út eigi síðar en 15. júlí ár hvert.“

Ákvæðin hafa verið í gildi frá því þau voru sett árið 2011 í 1. útg. stjórnunar- og verndaráætlunar en tóku örlitlum breytingum árið 2013. Gert var ráð fyrir að forsendur ákvæðanna yrðu endurmetnar að nokkrum tíma liðnum m.a. út frá þróun útivistar á svæðinu, frekari rannsóknum og áhrifum hlýnandi veðurfars.

Haustið 2021 gekk seint að fullnýta hreindýraveiðikvóta á svæði 2 á sama tíma og einhver hreindýr héldu sig innan griðlands. Barst þjóðgarðinum í kjölfarið erindi frá Félagi leiðsögumanna með hreindýraveiðum (FLH) þar sem óskað var eftir að sérákvæði stjórnunar- og verndaráætlunar á austursvæði yrðu tekin til endurskoðunar. Þá barst einnig erindi frá Skotvís og fleirum sama efnis í tengslum við gerð 3. útg. stjórnunar- og verndaráætlunar. Einnig komu fram efasemdir um lagalegan grundvöll ákvæðanna.

Í kjölfarið hóf þjóðgarðurinn athugun á málinu og óskaði m.a. eftir umsögnum um málið frá Umhverfisstofnun (UST), Náttúrufræðistofnun Íslands (NÍ), hreindýraráði og Náttúrustofu Austurlands (NA). Þá tók þjóðgarðsvörður austursvæðis saman minnisblað um reynsluna af umræddum sérákvæðum, landvörslu, þjónustu og uppbyggingu á svæðinu í formi gönguleiða og vega, gestafjölda, umferð og fjölpætta nýtingu ólíkra útivistarhópa. Að lokum tók lögfræðingur þjóðgarðsins saman greinargerð um forsögu málsins og lagalegan grundvöll þess. Kom m.a. fram að ósamræmi væri milli ákvæða stjórnunar- og verndaráætlunar VJP um veiðibann og 26. gr. gildandi reglugerðar um Vatnajökulsþjóðgarð nr. 300/2020 (svæði þar sem hefðbundin landnýting væri leyfð) sem nauðsynlegt væri að bæta úr. Þá var í minnisblaðinu jafnframt bent á að þar sem sérákvæðin um tímabils- og svæðisbundin veiðibönn kæmu einungis fram í stjórnunar- og verndaráætlun væru úrræði þjóðgarðsins til eftirfylgni afar veik. Æskilegra sé að reglur um veiðitakmarkanir innan þjóðgarðsins sæki sér frekar lagastoð til villidýralaga þannig að um framfylgd þeirra gildi sömu reglur og viðurlög og utan þjóðgarðs. Setning slíkra reglugerða er í höndum umhverfis-, orku- og loftslagsráðherra, að fengnum tillögum NÍ og UST.

Að lokinni framangreindri gagnaöflun og samráðs við fagstofnanir og tiltekna hagsmunaaðila var málið tekið til afgreiðslu svæðisráðs á fundi þann 3. febrúar 2022. Afgreiddi svæðisráðið austursvæðis málið með eftirfarandi bókun:

*“Á grundvelli þeirrar vinnu og gagna sem fyrir fundinum liggja þá samþykkir svæðisráð samhljóða að leggja til að ákvæði um veiðigriðland við Snæfell og seinkun veiða á Snæfellsöræfum verði felld út úr stjórnunar- og verndaráætlun Vatnajökulsþjóðgarðs. Felur svæðisráð starfsmönnum þjóðgarðsins að rýna forsendur ólíkra hagsmunaaðila vegna nýtingar svæðisins með það fyrir augum að landnýting verði sjálfbær og forðast megi árekstra milli mismunandi útivistarhópa. Samhliða verði fagstofnunum veiðistjórnunar tilkynnt umrædd áform, með það fyrir augum að þær geti tekið afstöðu til mögulegra sérákvæða um veiðar fyrir svæðið á grundvelli heimilda í villidýralögum.”*

Verkefnislýsing var tekin fyrir á fundi stjórnar 22. febrúar og hlaut samþykki (einn stjórnarmaður sat hjá).

## 1.2. Viðfangsefni breytingartillögu

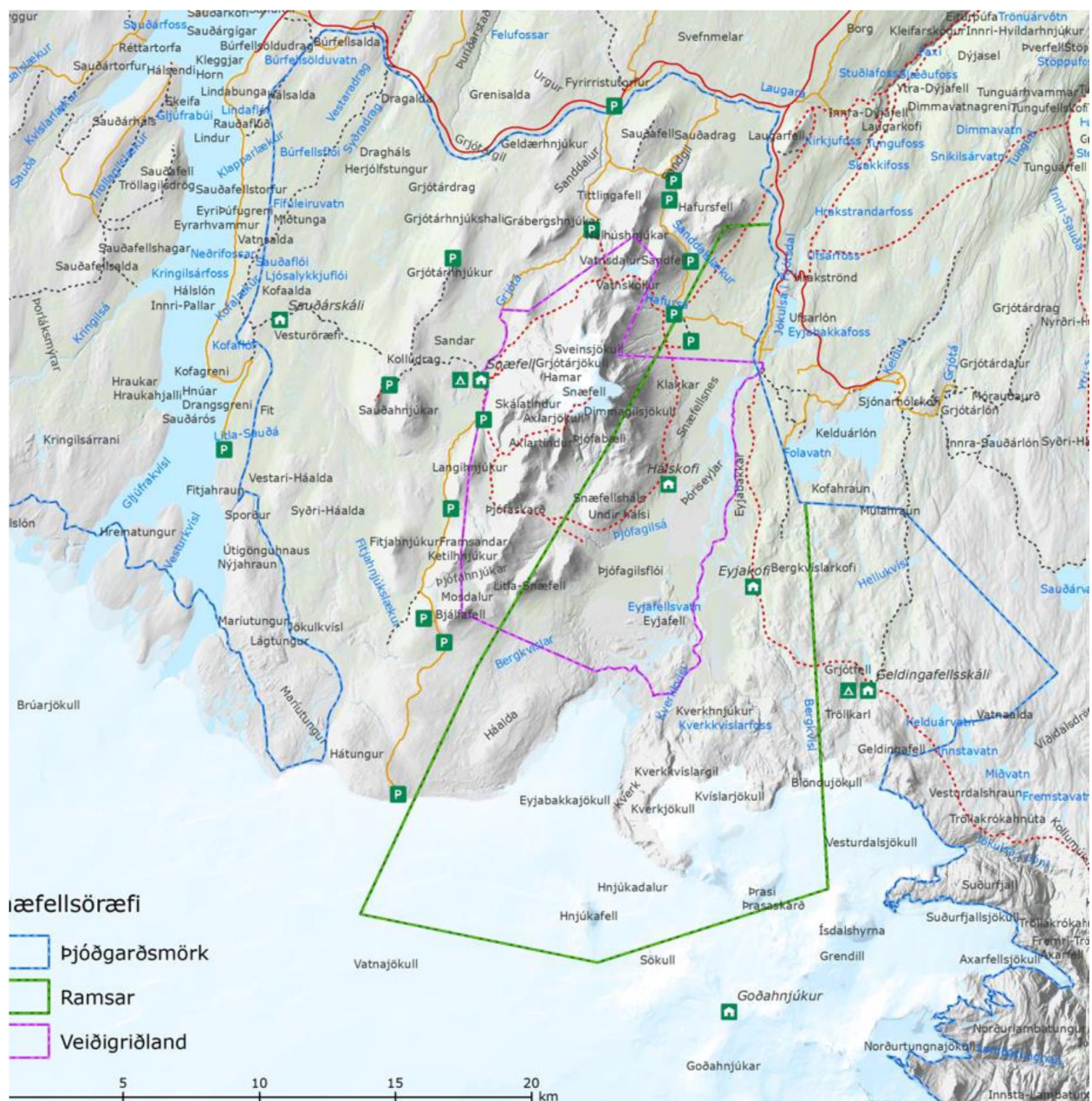
Vinna við stjórnunar- og verndaráætlun mun fela í sér að felld verða út framangreind ákvæði um veiðigriðland við Snæfell og seinkun veiða á Snæfellsöræfum. Niðurstöður samtals og gagnaöflunar gætu hugsanlega leitt til setningar sérákvæða um umgengni á svæðinu (annað en veiðar).

## 2. Efni og málsmeðferð

---

### 2.1. Svæði

Mörk umrædds svæðis ásamt mörkum þjóðgarðs og Ramsar-svæðis, svo og helstu innviðir koma fram á meðfylgjandi korti.



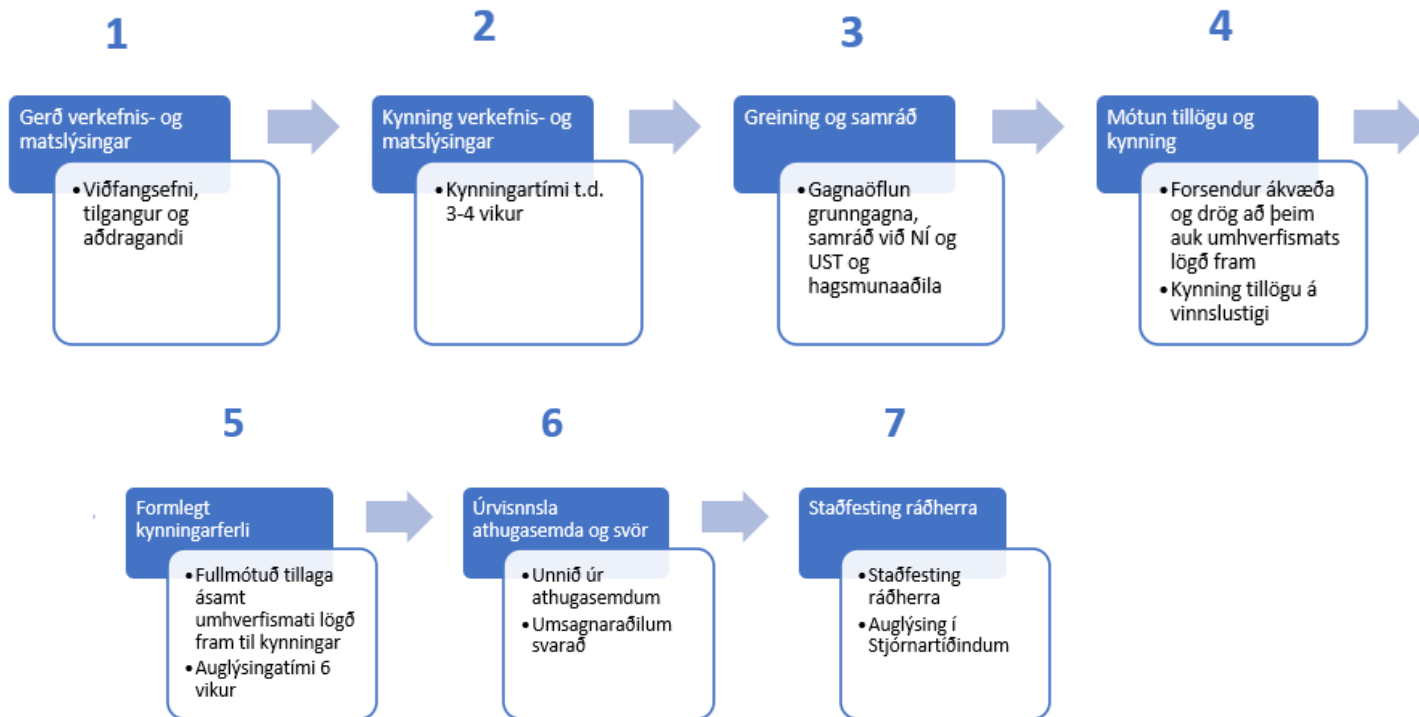
Mynd 1: Mörk þjóðgarðs, gríðlands og Ramsar svæðis á Snæfellsöræfum.

## 2.2. Kaflar sem breytingin snýr að

Breytingartillagan nær til neðangreindra kafla í Stjórnunar- og verndaráætlun. Númer í hornklofum vísa til númera undirkafla ([https://www.vatnajokulsthjodgardur.is/static/files/Stjornsysla/PDF-skjol-kort/stjornunar-og-verndar\\_2013.pdf](https://www.vatnajokulsthjodgardur.is/static/files/Stjornsysla/PDF-skjol-kort/stjornunar-og-verndar_2013.pdf)).

1. **Verndarsvæði innan austursvæðis [9.1.3]. Hlíðar Snæfells, hnjúkar kringum Snæfell og svæðið þar suðvestur af Jökulkvísl.** Breyta þarf ákvæðum þar sem fjallað er um skilmála svæðisins.
2. **Hefðbundin landnýting [9.5]** Breyta þarf ákvæðum um veiðar á austursvæði.

## 2.3.Málsmeðferð



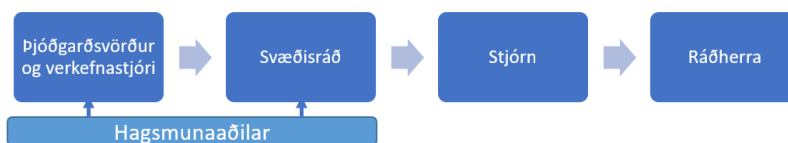
## 2.4.Tímalína

	Feb-22	Mar-22	Apr-22	May-22	Jun-22	Jul-22	Aug-22	Sep-22
<b>Verkefnis- og matslýsing</b>								
Könnun forhugmynda svæðisráðs	■							
Mótun verkefnislýsingar	■							
Framlagning í svæðisráði (17.2.2022)	■							
Framlagning í stjórn (21.2.2022)	■							
<b>Kynning verkefnis- og matslýsingar</b>								
Kynnig verkefnis og matslýsingar í 3 vikur	■	■						
<b>Greining og samráð</b>								
Gagnaöflun	■	■						
Fundir með fagstofnunum	■	■						
Fundir með hagsmunaaðilum xx	■	■						
Vettvangsferð	■	■						
<b>Mótun tillögu og kynning</b>								
Textavinna		■						
Kortagerð		■						
Framlagning í svæðisráði (xx.xx.2022)			■					
Framlagning í stjórn (xx.xx.2022)				■				
<b>Formlegt kynningarferli</b>								
Auglýsing tillögu og framlagning á vef			■	■				
Kynningarfundur á vef/vettvangi			■	■				
<b>Úrvinnsla athugasemda og svör til umsagnaraðila</b>								
Greining umsagna				■	■			
Fundir með umsagnaraðilum				■	■			
Vinna við textabreytingar				■	■			
Framlagning í svæðisráði (xx.xx.2022)					■			
Framlagning í stjórn (xx.xx.2022)						■		
<b>Staðfesting ráðherra</b>								

## 2.5. Stjórnskipulag

Þjóðgarðsvörður fer með formlega ábyrgð á undirbúningi tillögu fyrir svæðisráð. Verkefnastjórn er í höndum yfirlandvarðar sem vinnur málið með stuðningi miðlægrar skrifstofu.

Svæðisráð og starfsmenn móta ákvæði tillögu um ákvæði stjórnunar- og verndaráætlunar, í samstarfi við hlutaðeigandi hagsmunaaðila.



## 2.6. Hagsmunaaðilar og samrásðferli

Þátttaka hagsmunaaðila í vinnu við stjórnunar- og verndaráætlun er forsenda framgangs og sáttar. Lögbundnir umsagnaraðilar eru Náttúrufræðistofnun Íslands (NÍ) og Umhverfisstofnun (UST), en að auki er Náttúrustofa Austurlands (NA) lykilaðili sem rannsóknaraðili. Hreindýraráð var fengið til umsagnar í aðdraganda málsins og verður leitast umsagnar þess um sjálfa breytingatillöguna.



Auk framgreindra verður leitað umsagnar eftirtalinna aðila:

- Félag leiðsögumanna með hreindýraveiðum, FLH
- Skotveiðifélag Austurlands, SKAUST
- Skotveiðifélag Íslands, Skotvís
- Náttúruverndarsamtök Austurlands, NAUST
- Austurbrú
- Upphéraðsklasinn (ferðaþjónusta)
- Ferðafélag Fljótsdalshéraðs
- Búnaðarsamband Austurlands
- Landgræðslan
- Landsvirkjun
- Fljótsdalshreppur
- Múlaping

Við gagnaöflun og mótun verkefnislýsingar voru haldnir fundir með hagsmunaaðilum sbr. kafla 1.1.

Við mótun sjálfrar breytingatillögunnar verði haldnir fundir með hagsmunaaðilum eftir þörfum.

## 2.7. Upplýsingar

Tillögur verði lagðar fram á vefsíðu Vatnajökulsþjóðgarðs og auglýstar til kynningar á öðrum miðlum samkvæmt mati.

Athugasemdum verði safnað í gegnum pósthólf Vatnajökulsþjóðgarðs [umsogn@vjp.is](mailto:umsogn@vjp.is)